

**CANAN
ERASLAN**

canan.eraslan@tg.com.tr

Maliyet mi dediniz?

Depremde can kayıplarını rakamlarla ifade etmek çok ağırına gidiyor doğrusu. Orada bir anne, uğruna canını hiç düşünmeden vereceği yarısını kaybetmiş. Onu 1 rakamıyla nasıl ifade edersiniz? Bir başka enkazın başında dört evladının cansız bedeninin çıkmasını bekleyen diğer annenin gözüne 4 rakamını nasıl batırırsınız? Onun için, canlar için rakam yazmak imkânsız da, rakam görmek bana acı verirken, canlarını yitiren o insanlara ne hissettiriyor; düşünemiyorum bile...

Evet, depremin parasal değeri ifade edilebilecek zararı da olacak elbet ama bunu hesaplamak şu durumda hiç kolay değil. Evleri yıkılmış ve hasar görmüş insanların 1 yıl boyunca barınmasının sağlanması için 5 milyar dolar, konutları-

nı yeniden yapmak için 20 milyar dolar gibi bir rakam tahmini yapıyor. Bölge, tarih ve kültür turizminin yanı sıra gastronomi turizmi için de bir merkez. Öncelikle kültür ve gastronomi turizmi açısından büyük kayıp olacak. Bölge hayvancılığın ve tarımın da merkezi. Milyonlarca ton ürünle, süt ve besi hayvanını enkaz yuttu. Bunlar eklenecek. Üzerine zarar gören havaalanları, kara yolları, demir yolları, limanların onarımı var. Tekstilden gıdaya kadar ihracatın yüzde 12'si yine bu bölgeden yapıldığı için tespit buna göre yapılacak. OSB'ler şehrin dışında yapılmıştı, onarılamayacak yıkım haberi almadık neyse Ki... Oralarda üretimin başlaması yakın. Söylemesi de yazması da zor ama, acımızı unutmadan, yaraları sarılabilmek için çalışmaya da başlamamız gerekiyor. Hem de hızla.

Davulla mı ilan etsek sessizce mi göndersek?

Saysız canımızı yitirdiğimiz depremin üzerinden iki hafta geçti. Muhtaç olanların ekmeğini-suyunu çalana da gördük "**Başkasına kismet olsun**" diyerek kendisine uzatılan çikolatayı reddedeni de... Hatta "**Ses duydum**" yalanyala para kasasını aratanı bile. Şimdi "**unutmayacağız**" diye haykırانların nasıl unutaçağını da göreceğiz maalesef ama öğrendiğimiz şeyler de var. Mesela örgütlenmenin önemi. Bazı alanlarda yanlış plan yapıldığını görsek de, iş dünyası örgütlerinin tıkr tıkr çalıştığına da şahit olduk. Çünkü onların her lide temsilciliği vardı. Depremden etkilenmeyen bölgelerden, ilk acil ihtiyaçlar birkaç saat içinde gönüllü kurtarma ekipleriyle birlikte ulaştırıldı. Mesela TÜRKONFED. 12 milyon üye iş yeri var çatısı altında. Her birinden alınan bilgiyle hızlı hareket sağlandı. TÜRKONFED Başkanı Süleyman Sönmez, ülkemiz ihracatının yüzde 50'sini gerçekleştiren TÜSIAD'ın Başkanı Orhan Turan'la bölgedeki illeri ziyaret etti, ihtiyaçları belirledi, her sektörden üyeleriyle yardımların ulaşmasını sağladı.

MÜSIAD, 13 bin üye sayısı ile Türkiye'nin en geniş ağlarından birine sahip. Hemen bir kriz masası kurularak ihtiyaçlar ve ön-

celikler belirlendi. Her sektörde oldukları için iş makinesinden gıdaya kadar her ürünü hızla ulaştırdı. **TOBB**, iş dünyasının çatı örgütü. Başkan **Rifat Hisarcıkloğlu** bağlı örgütlerle bir konut kampanyası başlattı. Malum oradaki iş makineleri akaryakıtla çalışıyor. Kesintisiz akaryakıt için **TOBB**'un ilgili komitesi devrede. Tuvalet, hastane, mutfak kuruldu, çadır temin edildi. Yine **TOBB**'un LPG Meclisi, tüp gaz ile çalışan, ısıtmadan pişirmeye kadar her alanda gerekli olan cihazları bölgeye sevk etti, çalışmaya devam ediyor.

Üyeleri İstanbul'da olan **İstanbul Sanayi Odası**, ilk yardım malzemelerini ilk 2 günde gönderdi, 2 yardım toplama merkezi kurdu ve devam ettiriyor. Her sektörden akla gelmeyecek her üretici orada, acıları hafifletmeye çalışıyor ama bazı yardımların "**Hey millet bakın, ben yardım yapıyorum**" diye bağırarak için fırsat arayanlar, gönderdiği giysilere reklam panosu muamelesi yapanlarla yüregimiz burkuldu. Adı üstünde "**yardım**" ve bunun miktarı sorgulanmaz ama günlerce bu ülkede, bu milletin kazananların böyle bir acıya daha "**hallice**" bir merhem sürmeleri beklenirken yaşananlara üzüldük sanırım. Bu burukluk ondan.

25 yaşında nasıl ev sahibi oldum?

■ Gazeteciliğimin ilk yıllarıydı. Dev bir konut kooperatifi kurulmuştu. Hedefi 2 bin civarında konut yapmaktı. O dönemlerde para toplayıp kaçan kooperatif yöneticileri, başlayıp temel aşamasında kalan kooperatif arazileri, kendisine ait olmadığı hâlde "**Burada konut yapacağız**" diye para toplayan dolandırıcılarla anırdı kooperatifçilik... O toplantıda Marmara Bölgesi Yapı Kooperatifleri Birliği'nin (KONUTBİRLİK) Başkanı Oğuz Soydan'ı tanıdım. Kent kooperatifçiliği alanında sayısız çalışmaları olan, uluslararası örgütlerde görevleri olan önemli bir isim. Projesine öylesine inandım ki... Ben de ailemden destek alarak dâhil oldum o kooperatife. Ben dâhil olduğumda proje ilerlemişti. Peşinatın ve normal taksitlerin ödenmesi için bütün masasını veriyordum neredeyse ama evim olacaktı.

İnşaat hızla ilerliyordu. Oğuz Bey sık sık "**İnşaatı denetleme-**

ye" çağırıyordu üyeleri: Temel atıldı gelin... Duvarlar örülüyor kontrol edin... Örne tamamlandı, sıva yapılacak bakmalısınız...

Ben de büyük bir hevesle gidiyordum tabii. Duvarlar örüldükten sonraki kontrolde baktım bir bombe var. Aradım Oğuz Soydan'ı. Hemen geldi, ölçüldü duvar ve ölçüsü hatalı bulunup yıkıldı, tekrar örüldü. Ben ormedim duvarını belki ama, her aşamasını çok yakından biliyordum bu sayede. İşte 23 yaşında taksitini ödemeye başlayıp, 25 yaşındayken tapusunu aldığım o ev çok kıymetli benim için... Birçok şeyin temeli, başlangıcı da aynı zamanda.

İşte benim için çok önemli insanlardan biri olan Oğuz Soydan, TGRT Ekonomi Müdürü ve yazarımız Celal Toprak'ın da dediği gibi, kentleşmeyi, daha da önemlisi sağlıklı kentleşmeyi en iyi bilenlerden. O ve işinin ehli uzmanların derhal göreve davet edilmesi gerektiğine inanıyorum.

1000 büyük sanayi kuruluşunun 152'si deprem bölgesinde

FERDA BESLİ - BESFIN CEO'SU
ferda.besli@besfin.com

Depremde zarar gören 10+1 ilimiz için Türkiye Bankalar Birliği 15 Şubat 2023 tarihli duyurusu ile gerçek kişi ve şirketlere uygulanmak üzere aşağıdaki tavsiye kararını almıştır.

1. Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Osmaniye illeri ile Gaziantep ilinin İslahiye ve Nurdağı ilçelerindeki bireysel ve gerçek kişi ticari işletmelerimizle ilgili olarak (31 Ağustos 2023 tarihine kadar) 6 Şubat 2023'den önce kullandırılan ve vadesi gelen kredi ve kredi taksitleri 6 ay faizsiz ertelenecektir.

2. Deprem bölgesinde yer alan diğer illerdeki bireysel ve gerçek kişi ticari işletmelerimizin kredi borçlarının/taksitlerinin ve gayrinakdi kredi komisyonlarının 1 ay faizsiz

(faiz / gecikme faizi) olarak ertelenecektir.

3. Yukarıdaki kapsam dışında kalan, deprem bölgesinde yer alan ve depremden zarar gören müşterilerimizin talep etmesi ve zarar gördüklerini belgelendirmeleri halinde müşteri bazında değerlendirilmek üzere, mevcut kredi borçlarına / taksitlerine erteleme imkânını sunulacaktır.

Yukarıda tavsiye kararına uygun olarak (banka bazında küçük farklılıklar olsa da) da kamu ve özel bankalarımız TBB'nin tavsiye kararına uygun olarak yapacakları uygulamaları kamuoyu ile paylaştılar.

İstanbul Sanayi Odası tarafından 2021 yılı için hazırlanan 1'inci 500 ve 2'nci 500 listesine giren deprem bölgesinde faaliyet gösteren sanayi şirketler tabloda gösterilmiştir.

Tablodan da görüldüğü üzere 1000 firmanın 152'si bu bölgededir. Hem TBB tavsiye kararı hem de bankala-

Deprem bölgesindeki büyük sanayi

İl	1. 500 Firma Adedi	2. 500 Firma Adedi	Toplam
Adana	12	16	28
Hatay	10	8	18
Elazığ	1	-	1
Gaziantep	33	38	71
Kahramanmaraş	14	13	27
Malatya	1	1	2
Osmaniye	2	2	4
Diyarbakır	-	1	1
Kilis	-	-	-
Adıyaman	-	-	-
Toplam	73	79	152

rımızın açıkladıkları destekler ağırlıklı olarak gerçek kişileri ve KOBİ'leri kapsamaktadır. Ekonomimizin omurgası olan 1000 sanayi kuruluşu içindeki 152 firmanın da destek kapsamına girebilmesi için TBB'nin tavsiye kararı ve bankaların açıkladıkları uygulamalarına göre şirketler başvuru yapacak ve bu baş-

vuruda, belge ve zarar gördüklerine dair rapor sunmaları gerekecektir. Bu başvurular kredi kararı olması nedeniyle bankaların kredi komitelerine sunulması ve oradan olumlu karar alınması gereklidir. Hem şirketlerin hem de bankalarımızın içinde buldukları olağanüstü durum nedeniyle bu iş akışının uygulanmasında çok önemli zorluklar vardır. Önerim,

1. KOBİ segmenti dışındaki firmalarında kredi ve kredi taksitleri 3 ay için faizsiz ertelenmelidir.

2. 11 Ocak 2023 tarihinde açıklanan 200 milyar TL tutarındaki Hazine destekli KGF paketine ilave 50 milyar TL 11 ilimizde faaliyet gösteren şirketlere tahsis edilmelidir.

3. TCMB ihracata yönelik olarak verdiği reeskont kredilerine limitini artırarak tüm ihracatçılarımızı desteklemelidir ve bugünlerde şirketlerin bu krediye çok ihtiyacı vardır.

ANTAKYA TSO BAŞKANI HİKMET ÇİNÇİN: MERKEZDEKİ BİN 500 İŞLETME KULLANILAMAZ DURUMDA

OSB ayakta ama yan sanayi yok oldu, onlar olmazsa üretimin başlaması zor

HİKAYELER&LİDERLER
Necla Dalan
necla.dalan@nbe.com.tr

Hatay, Kahramanmaraş depremlerinden en ağır yarayı alan illerden biri. Kentte yıkımın yarattığı can kaybı yükleri dağılarken ekonomik hayat da büyük darbe aldı. Hatay'dan geçen yıl 3,5 milyar dolarlık ihracat yapıldı. Türkiye'nin en büyük demir çelik işletmesi İsdemir ile İç Anadolu, Akdeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin ithalat ve ihracat kapısı görevini üstlenen LimakPort bu ilimizde faaliyet gösteriyor. Demir çelik dışında nakliye, mobilya, ayakkabı, tarım ve turizm öne çıkan sektörlerdi. Sektörlerdi diyorum çünkü deprem bu sektörlerin kentteki temsilcilerinin büyük çoğunluğunda tahribata sebep oldu. Binlerce vatandaşımızın hayatını kaybettiği, yoğun göçün yaşandığı depremden sonraki durumu gözler önüne sermek için

Hikmet Çinçin ve ATSO üyeleri, bölgeye destek için gelen oda, birlik temsilcileri ve iş insanlarıyla Antakya'nın yeniden ayağa kalkması için yapılması gerekenleri tartışıyor.

Doğru yer seçimi sayesinde Antakya OSB depremde ayakta kaldı. Benzeri durum, şehir merkezindeki bin 500 yan sanayi işletmesi için söylenemiyor maalesef. Antakya'da yan sanayi olmadan üretimin toparlanması çok zor.

■ Tarım ve hayvancılık destekleri ödenmeli, turizm sektörümüzü çok zor günler bekliyor

Hikmet Çinçin, tarım ve hayvancılıkta da sıkıntının büyük olduğunu anlatıyor. Çinçin, "Tanımsal alanlar tahrip oldu. Hayvancılık yapanlar yem bulamıyor. Onlara acil yem desteği şart. Desteklemelerin de acilen ödenmesi lazım" diye konuşuyor. Çinçin, 13 medeniyete ev sahipliği

yapan, tarih ve gastronomi merkezi olan Hatay'ın bu anlamda da ciddi darbe aldığını söylüyor ve ekliyor: "Turizm sektörümüzü çok zor günler bekliyor. Butik oteller, günü birlik konaklama tesisleri hepsi yok olmuş durumda... Bu tarafta da ciddi desteklere ihtiyaç olacak."

Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Çinçin ile konuştuk.

Yoğun göç var, barınma ihtiyacı giderilmeli ki çalışan geri dönsün
Günlerdir sahada olan Çinçin, bir yandan depremin yaralarını sarmaya bir yandan da felaketin boyutunu ve acil alınması gereken önlemleri, ihtiyaçları olan destekleri tespit etmeye çalışıyor. "Hatay şu an sorunlar yumağı... Her evin kötü bir hikayesi var" diyor Hikmet Çinçin, Antakya Organize Sana-

yi ile başlıyor anlatmaya: "Organize sanayi bölgemiz ayakta kaldı. Çünkü dağın eteğinde kuruldu. 110 işletmemizin olduğu bölgede yıkım yok ama işyerlerinde çalışan beyaz ve mavi yakalılar çocukları ve aileleri için çevre illere gitti. Ailelerini güvenli yerlere bırakıp gelenler oldu ama hem geri gelenlerin hem de kalanların barınma ve gıda ihtiyaçlarının giderilmesi lazım. Devletin şefkatli elini bir an önce uzatmasına ihtiyacımız var."

Yedek parçadan kaportaya bin 500 işletme kullanılmaz durumda
Çinçin, OSB'nin ayakta kalmasını tek başına yetmeyeceğini sözlerine ekliyor. Çünkü yedek parçacıdan kaportaya 1.500 işletmenin bulunduğu yan sanayinin neredeyse tamamının yok olduğunu vurguluyor ve devam ediyor: "Bu 1.500 işletmenin işyerleri kullanılmaz halde. Yan sanayi olmazsa OSB'yi çalıştırmakta zorlanırsınız ve sürdürülebilir bir ekono-

Hikmet Çinçin

■ ISO 500 ve TİM 1000 İhracatçı listesine giren şirketler var

Deprem öncesine baktığımızda Antakya'da hem üretilen hem ihracatta çok başarılı şirketler var. Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Başkanı Yardımcısı Necmettin Çalçıkan'ın sahibi olduğu Akyem, İstanbul Sanayi Odası'nın açtığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde 323'üncü sırada yer almış. Ades Uluslararası Nakliye, TOBB öncülüğünde, TEPAV ve TOBB ETÜ iş birliğinde, şirketin 2017-2019 arası 2 yıllık ciro artışına dikkate alınarak yapılan Türkiye'nin en hızlı büyüyen 100 şirketi yarışmasında 89'uncu olmuş. Hatboru, İstanbul Sanayi Odası'nın "ISO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde 392'nci, Özmiriği Pamuk Yağ Kışpı 406'ncı sırada yer almış. İLSA Dış Ticaret ve Tek Asya Tarım Ürünleri şirketleri ise Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) tarafından hazırlanan "2021 Yılı İlk 1000 İhracatçı Firma Listesinde" yer alma başarısını gösterdi.

■ Geç müdahale edildi, aynı hatalar tekrarlanmamalı

Antakya Ticaret ve Sanayi Odası binası ufak tefek hasarlar dışında sağlam kalmış. Hikmet Çinçin, Avrupa Birliği ve hükümet tarafından desteklenen Antakya Mobilyası Ortak Üretim Merkezi'nin de hasar görmediğini söylüyor. Geleneksel yöntemlerle üretim yapan küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet gücünü tasarımı odaklı ürünlerle geliştirmek, pazarlama ve üretim destekleriyle artırmak ve niş pazarlar yaratmak gibi hedeflerle hayata geçirilen bu merkezde ileri teknoloji mobilya makineleri mobilya

üreticilerinin hizmetindeydi... Hikmet Çinçin'e alacağım cevaptan korkarak yakınlarında, ailesinde can kaybı olup olmadığını soruyorum. "Bizim çektiğimiz ailemizde çok şükür kayıp yok ama çok can kaybı var hem burada hem diğer illerde... Güç müdahale edildi, arama kurtarma çok geç başladı. Daha erken müdahale edilse çok can kurtarılabildi" diyor ve uyarıyor: "Bundan sonra aynı hataları yapmamamız lazım. Yine benzer binalar yaparsak aynı yıkıcı sonuçlarla karşılaşırız."